

werkelijk bloeiend geestelijk leven, dat Villa Henriëtte kenmerkte als een waar Christelijk tehuis. Hoe Frl. Philipp geheel onze geestelijke leidsvrouw was en ons door haar bijzonder groote Bijbelkennis en Bijbelliefde zoo veel wist te leeren, zoowel in de Bijbellessen als in de z.g. Jungfrauenverein en de Hausandachten, zonder ooit ook maar eenigermate dweeperig of zalvend te doen.

Maar wat ik tot dusver schreef, behoort tot het verleden en zal jullie misschien de ontboezeming ontlokken: „Dat is al zoolang geleden!” Maar van den toestand zooals die op 't oogenblik in 't tegenwoordige Friedenshof is, kan ik jullie ook wel vertellen, en bekijk dan eerst de foto's maar eens. Hoewel ik nooit in Thüringen geweest ben, kan ik toch wel met zekerheid zeggen, dat 't er op z'n minst zoo mooi is als in mijn geliefde Herchen. Een paar jaar geleden verhuisde 't pensionaat naar Uhlstädt aan de Saale, waar nu een grooter huis elk jaar een 20 à 30-tal jonge meisjes herbergt, die bijna alle aan 't eind van den cursus noode afscheidnemen van „tante Marie”, in onzen tijd Frl. Philipp. Nu schreef ik aan 't begin of de meisjes elkaar spoedig vergeten zouden. Neen, daar heeft Frl. Philipp voor gezorgd, door een blaadje te stichten, de z.g. „Lose Blätter aus dem Friedenshof”, waarin achtereenvolgens alle leerlingen en oud-leerlingen schrijven en waarin de familieberichten van de meisjes ook komen, zooals: verloving, huwelijk en geboorte, en dat driemaal per jaar uitkomt: in Mei, Augustus en December. Het laatste nummer, dus dat van December '21, was gevuld door de leerlingen, die dit jaar in „Friedenshof” waren. En ik moet zeggen, het deed me goed, zooveel prettigs te lezen over den afgelopen cursus. Ook had Tante Marie er zelf een bericht over 't afgelopen jaar bij laten drukken, waarin ik las, dat dit jaar het aantal leerlingen 31 bedroeg.

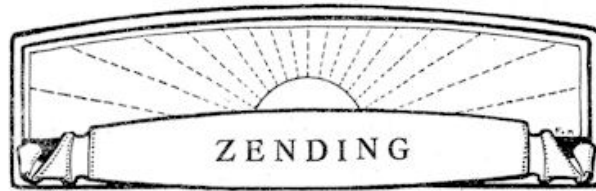
Toen wij in Herchen waren, was het pensionaat pas opgericht, mijn volgnummer was 7. Nu zijn er al 191 meisjes geweest en ik denk dat verreweg de meeste met genoegen terugzien op haar verblijf bij Tante Marie.

Jullie weet wat mijn doel was, toen ik dit alles ging schrijven: veel meisjes wat op de hoogte brengen met het leven in een pensionaat buitenaf, maar 't lijkt nu eigenlijk meer, of ik jullie alleen maar vertellen wilde, hoe prettig het in „Friedenshof” is, en ik hoop, dat dit gelukt is. Wil iemand graag meer weten over het tegenwoordige Töchterheim, wat betreft de lessen, die er gegeven worden of de condities, die Frl. Philipp stelt, dan wil ik gaarne van dienst zijn.

Alleen nog dit: de nieuwe cursus begint 15 Febr. maar 't is ook heel goed mogelijk tusschentijds op-

genomen te worden. Mijn adres is: Reeweg 155, Dordrecht.

H. W. RIJKHOEK-VAN DIJK.

HUWELIJKSGBEUIKEN ONDER DE DAJAKS.

Onder de Dajaks op Borneo is de huwbare leeftijd van de jonge mannen 17 jaar en van de meisjes 14 jaar.

Ook hier is het geven van een bruidschat gewoonte, doch niet de aanstaande schoonvader, doch de bruid zelf ontvangt den schat, die minstens 100 gulden moet bedragen.

Bij de meeste stammen der Dajaks is het gewoonte, dat de bruidegom behalve den bruidschat ook drie menschedels geeft, van vijanden, die hijzelf heeft verslagen.

Neemt de uitverkorene dezen bruidschat aan, dan geeft zij daarmee haar jawoord en wordt het huwelijk doorgaans spoedig gesloten. Strikt genomen is voor het besef der Dajaks het huwelijk met het aannemen van den bruidschat gesloten en moet het alleen nog worden bevestigd door enkele ceremoniën.

Als de dag van de bruiloft is aangebroken, wordt de bruidegom door zijn ouders en vrienden naar de woning van de bruid gebracht.

De bruid wacht haren aanstaanden echtgenoot op in de deur der woning.

Beiden blijven eenige oogenblikken in de deuropening staan, want hier zal de eerste plechtigheid worden verricht.

De handen en het voorhoofd van den bruidegom worden ingesmeerd met het bloed van een haan en die van de bruid met bloed van een hen. Zij stappen nu naar binnen en in tegenwoordigheid van de wederzijdsche familiebetrekkingen geven zij elkan- der de bebloede handen.

Hiermede is het huwelijk voltrokken.

De Dajaks hebben een eigenaardige manier, om de hand van het door hen begeerde meisje te vragen.

De woningen der Dajaks zijn, zooals men zal weten, op palen gebouwd.

Een trouwlustig jongmensch nu gaat heen en stapelt onder de woning van zijn uitverkorene een

grooten hoop brandhout. Vervolgens hangt hij er een paar etensborden bij op en een groote hakbijl, om de rijstvelden mee te bewerken.

Dit is de afbeelding van hun aanstaande huishouding.

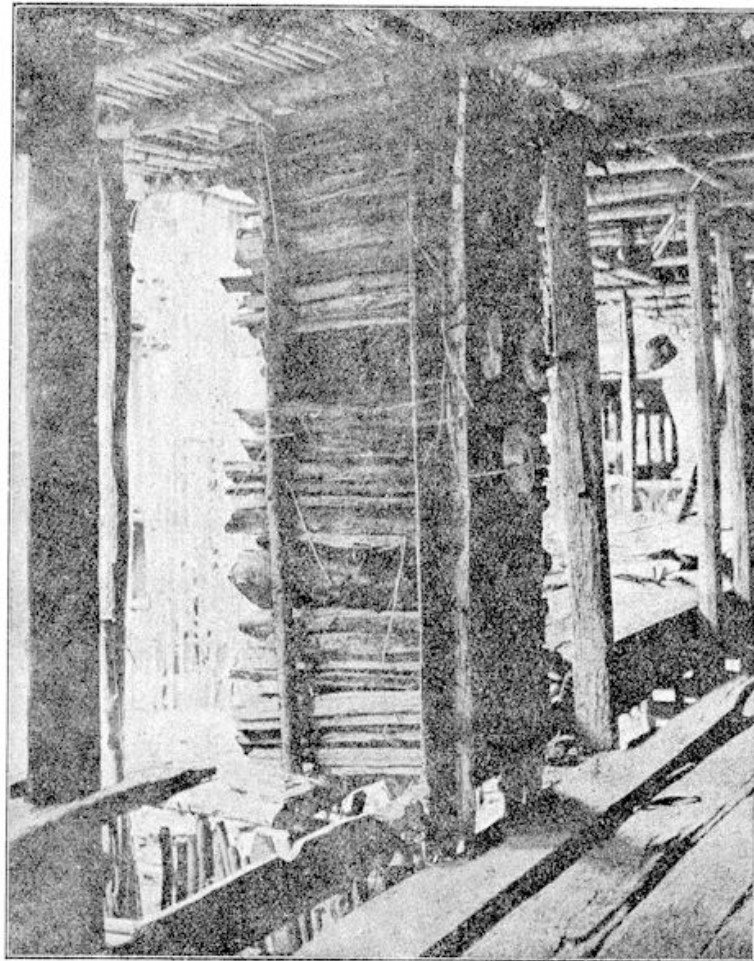
Op bijgaande plaat ziet men den stapel brandhout met de borden en den bijl er aan hangen.

In tegenstelling met vele andere volkeren in den Oost-Indischen Archipel is echtelijke trouw bij de Dajaks algemeen.

een positie van veel meer beteekenis, dan hare zusters op Soemba of Java.

Zij treedt in alles op den voorgrond; zij heeft het leeuwenaandeel in het werk te huis en op het veld en als loon voor deze prestaties heeft zij in de Dajaksche samenleving een beduidend overwicht gekregen.

Dit feit vindt ook mede zijn oorzaak hierin, dat de man niet veel meer doet, dan voor zijn wapenen zorgen.

Wijze, waarop een Dajakker een huwelijksaanzoek doet.

Slechts zelden komt een geval van echtbreuk voor en de echtbreukige wordt steeds met den dood gestraft.

De vrouw bekleedt onder de Dajaks dan ook

Toch is zij niettegenstaande deze plaats van beteekenis in vele opzichten de slavin van den man. Zoo mag zij niet tegelijk met, nog minder vóór haar man eten. Zij moet zoolang hij eet op eenigen af-

stand blijven staan en pas wanneer hij zijn genoeg heeft, treedt zij met de kinderen toe, om zich aan het overschot te verzadigen. Zij zorgt echter wel, dat er voldoende voorraad is, zoodat ook zij haar portie krijgt.

Uit deze weinige mededeelingen ziet men wel, dat 't huwelijksleven onder de Dajaks verre van volmaakt is en dat ook dit volk wacht op de prediking van het Evangelie, dat ook aan de vrouw van den Dajakker recht zal doen wedervaren.

P. DE ZEEUW JGzn.

DE TERMIETENPLAAG.

Er is een ding wat ik als kind nooit geloofd heb, n.l. een verhaaltje over een troep reismieren, die in één nacht een man van zijn houten been beroofden. Mijn vertrouwen in onze onderwijzer die het vertelde, was deerlijk geschokt door zoo'n leugen!

Maar zooveel ongeloof wordt vroeger of later gestraft. Luister slechts naar mijn droef verhaal.

We waren in de vacantie naar Pretoria geweest en hadden er een paar heerlijke dagen doorgebracht. Genoten van prettige kennissen, electrisch licht, dito trams, gezellige tearooms en alles wat een groote stad verder aanbiedt. En welgemoed spoorden we terug naar ons eenzaam huisje op de vlakte. De boy was aan 't station; hij was erg blij ons te zien, want we hadden beloofd iets moois voor hem mee te brengen.

„En hoe gaan dit bij de huis jong?” zegt mijn man.

„Nee baas, dit gaan daarom nie al te goed nie!”

„Wat mankeer?”

„Baas kan self sien, baas! Dis die miere wat plâ!”¹⁾

We kwamen thuis, maar met onze vroolijkheid was 't gedaan. toen we de verwoesting zagen. Het mooie, witte behangsel van de zitkamer, mijn trots en mijn vreugde, was totaal geruïneerd. Bedekt met bruine modderkluiten, precies alsof baldadige straatjongens er hadden huis gehouden. En de slaapkamer vertoonde hetzelfde droeve beeld. De man zonder houten been, kan niet verdrietiger geweest zijn dan ik, op dien gedenkwaardigen dag.

We bestelden nog dienzelfden dag mierengif; samen brachten we de brief weg, naar 't postkantoor onder in 't dorp en wandelden toen al plannen

¹⁾ plagen.

makend, weer op naar de bult. En ik sliep dien nacht onrustig en droomde over mannen met houten beenen en heele troepen witte mieren, die de houten beenen bestormden.

Twee dagen later arriveerde er een groot pak mierengif. Wij hadden ook niet stilgezeten; mijn man en de boy hadden langs één der zijmuren een drie voet diepe geul gegraven en daar verschillende mierengangen ontdekt, die onder de fondamente door in huis gingen. Bij de grootste gang, ongeveer 4 duim²⁾ in doorsnede, maakten ze een kuil, groot genoeg om de gifspuit in te plaatsen.

De gifspuit bestaat uit een luchtpomp (veel gelijkend op een voetpomp van een fiets) verbonden met een ronde, staande bus. Onder in de bus staat een comfoor, waarin doorgegloeide kolen gedaan worden; op die kolen wordt het gifpoeder gestrooid. Boven in de bus bevindt zich een lange, smalle spuit, welks uiteinde in de mierengang gestoken wordt. De luchtpomp dient om de kolen aan te doen gloeien en tevens om de daardoor gevormde gifrook, door de lange, smalle spuit in de mierengang te blazen. 't Is een gevaarlijk werkje, want de rook is ook vergiftig voor menschen.

We pakten dan ook alles in wat we noodig hadden, sloten de deuren en plakten alle reten van vensters en deuren aan den buitenkant met kranten toe. Toen werd het huis vol rook gespoten en wij gingen twee dagen uit logeeren. De derde dag zetten we alles open, haalden het gehavende behangsel van de muren, veegden en boenden, geholpen door den boy, het heele huis.

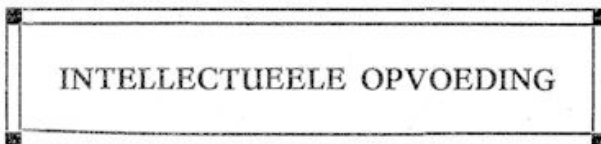
We plakten zelf nieuw behangsel in de slaapkamer en stuurden om den behanger om de zitkamer te plakken. Maar de man liet weten, dat hij geen tijd had. Als je op ons dorp zoo'n boodschap krijgt berust je er in.

Zes weken zaten we met behangselloze muren, en de zevende week was hij ons genadig en plakte.

En de tiende week brachten de mieren ons een tweede, vriendschappelijk bezoek en boorden een paar alleraardigste gaatjes in het keurige, nieuwe behangsel. — — —

J. M. de W.—L.

¹⁾ 1 duim = $\pm 2\frac{1}{2}$ cM.

V.

Als de vrouw ontwaakt.

Een zeker verkeerd systeem volgen sommige ouders, die juist in de jaren, waarin de vrijheids-